

Hromadná pripomienka k zákonu o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vo verejnosti zarezonoval predložený návrh zákona o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý do medzirezortného pripomienkového konania predložilo Ministerstvo hospodárstva SR. V tejto hromadnej pripomienke navrhujeme zmeny, ktoré posilnia práva verejnosti.

Čl. I.

§1 - Vymedzenie niektorých pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri obchodnej praktike alebo v súvislosti so zmluvou nekoná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, povolania, alebo zamestnania,

Aktuálne v legislatíve zavedený a pre potreby praxe nepostačujúci výklad pojmu „spotrebiteľ“ zadaný v predloženej nárhu, navrhujeme sprecíziť práve novelizáciou predmetných zákonných ustanovení, a to tak aby bol za definíciou spotrebiteľa zaradený ďalší odsek alebo veta, t. j. druhá veta, v znení: „Zákonné alebo zmluvné zastúpenie subjektu v súkromnoprávných vzťahoch nespôsobuje zánik pozície spotrebiteľa.“

Jedným zo základných cieľov energetickej politiky na vnútroštátnej úrovni, ale aj na úrovni Európskej únie, je prinášať úžitok spotrebiteľom v tom zmysle, aby mohli v plnej miere využiť možnosti, ktoré im ponúka vnútorný trh s energiou. Spotrebiteľia by mali mať v prípade nespokojnosti s poskytovaním služieb možnosť kedykoľvek vymeniť dodávateľa. Majú tiež právo na prehľadné a zrozumiteľné faktúry, cenové ponuky, informácie o pôvode nimi využívaných energií a tiež o ich priemernej ale aj aktuálnej spotrebe.

Vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytových domoch majú vo vzťahu k dodávateľom plnení špecifické postavenie. Sami o sebe sú síce spotrebiteľmi, avšak čo sa týka možnosti individuálneho dojednanie zmluvných podmienok s dodávateľmi plnení pre bytový dom ako celok, narážame na dva základné aplikačné problémy, a to:

- o kolektívne záujmy prevažujú nad individuálnymi záujmami – vyplýva to predovšetkým z ust. § 14 ods. 1 a nasl. zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ktorý formuluje pravidlá účasti vlastníkov na správe domu prostredníctvom ich rozhodovania o všetkých veciach, ktoré sa týkajú správy domu, spoločných častí domu a spoločných zariadení domu, spoločných nebytových priestorov, príslušenstva a pozemku zastavaného domom alebo príslušeného pozemku,
- o zmluvy o dodávke plnení spojených s užívaním bytu a nebytového priestoru uzatvára v mene a na účet vlastníkov spravujúci subjekt, a teda spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov alebo správca.

Čo sa týka prvého bodu, ani skupina vlastníkov rozhodujúca hlasovaním spravidla nedosiahne zmenu zmluvných ustanovení, nakoľko návrhy predmetných zmlúv sú spravidla predkladané ako tzv. „adhézne“, t. j. je ich možné prijať iba bez pripomienok alebo výhrad. Rozhodnutím vlastníkov je však možné doceliť zmenu dodávateľa plnení, nakoľko tak správca ako aj predseda spoločenstva je povinný toto rozhodnutie vlastníkov rešpektovať a zmluvu vypovedať v zmysle zákona alebo zmluvných ustanovení upravujúcich otázky zániku zmluvy.

V praxi je však problematický druhý bod, nakoľko dodávatelia mnohokrát neakceptujú spotrebiteľské postavenie vlastníkov bytov a nebytových priestorov z dôvodu, že takáto zmluva bola podpísaná predsedom spoločenstva (ktoré je právnickou osobou) alebo správcom bytového domu ako podnikateľským subjektom. S ohľadom na neznalosť legislatívy, dokonca častokrát evidujú ako zmluvnú stranu výlučne spravujúci subjekt s označením „názov, sídlo, IČO“, ktorý sám o sebe nemá postavenie spotrebiteľa, a to s ohľadom na ust. § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, v zmysle ktorého: „Na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania“, nemá žiadne spotrebiteľské oprávnenia.

Spotrebiteľská pozícia vlastníkov bytov a nebytových priestorov však nemôže byť spotrebiteľom odňatá iba na základe zákonného zastúpenia pri uzatváraní zmluvy. Predmetné závery konštatovala aj judikatúra súdov SR, a to napr. v rozhodnutí OS Čadca sp. zn. 10CB/33/2011 zo dňa 28.01.2011, prostredníctvom ktorého súd judikoval nasledovne: „Prostredníctvom inštitútu zákonného zastúpenia vlastníkov bytov v bytovom dome ako spotrebiteľov, správcom domu ako podnikateľom, v súdnom konaní nemožno zbaviť týchto práv, ktoré im inak prináležia z titulu ochrany spotrebiteľa.“

Toto rozhodnutie bola následne potvrdené Rozsudkom KS Žilina p. zn. 13Cob 239/2011-82 zo dňa 29. februára 2012 a uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Obdo 19/2012 zo dňa 07.06.2012. Aj napriek tomu, že účastníkom konania boli v tomto prípade vlastníci bytov a nebytových priestorov zastúpení správcom, rozhodnutie pojednáva o podstate a charaktere zákonného zastúpenia vlastníkov bytov a nebytových priestorov právnickou osobou, ktorá je určená príslušnou legislatívou upravujúcou jednotlivé formy výkonu správy bytových domov.

Spotrebiteľský charakter predmetného typu zmlúv však viacerí dodávatelia energií neakceptujú a vlastníkov zastúpených správcom alebo spoločenstvom vlastníkov bytov nepovažujú za tzv. slabšiu zmluvnú stranu so zákonom priznanými nárokmi voči podnikateľským subjektom, nakoľko táto otázka nie je v legislatíve vyriešená explicitne a sudy ju posudzujú výlučne na základe podania žaloby v civilnom sporovom konaní.

Ideálnym riešením uvedenej problematiky je judikatúrou konštatované a vyššie citované závery pretaviť do konkrétneho zákonného ustanovenia a zabrániť tak špekulatívnym konaniam poskytovateľov služieb vo vzťahu k dodávke plnení pre bytové domy.

K dôvodovej správe: Spotrebiteľská pozícia vlastníkov bytov a nebytových priestorov nemôže byť spotrebiteľovi odňatá iba na základe zmluvného alebo zákonného zastúpenia pri uzatváraní zmluvy. Ale aj keď táto premisa vychádza z konštantnej judikatúry súdov SR, spotrebiteľský charakter predmetného typu zmlúv spochybňujú, resp. neakceptujú viacerí dodávatelia tovarov a poskytovatelia služieb a v prípade zmluvného alebo zákonného zastúpenia spotrebiteľa advokátom, správcom, zdužením alebo iným subjektom ho už nepovažujú za tzv. slabšiu zmluvnú stranu so zákonom priznanými nárokmi voči podnikateľským subjektom. Táto otázka doposiaľ v legislatíve explicitne vyriešená nebola a sudy ju tak posudzovali výlučne na základe podania žaloby v civilnom sporovom konaní, čo bolo pre spotrebiteľov náročné tak z časového ako aj z finančného hľadiska súdneho konania.

Komparáciou predmetných definícií spotrebiteľa ako v OBZ. tak v ZoOS pritom možno dospieť k záveru, že vymedzenie pojmu „spotrebiteľ“ je v slovenskej legislatíve aktuálne identické, pričom upresnenie v ustanovení ZoOS o zamestnaní je možno až nadbytočné, a to z toho dôvodu, že pracovnoprávne spory podliehajú taktiež osobitnej ochrane slabšej zmluvnej strany, ktorou je zásadne zamestnanec.

V rámci vyššie špecifikovaného rozporu a nejednotnosti postupu v určení právneho režimu na súdoch a v praxi, vo vzťahoch medzi správcami, SVB a dodávateľmi, navrhujeme situáciu vyriešiť práve úpravou predmetného zákonného ustanovenia, a to tak, aby bol za definíciou spotrebiteľa zaradený ďalší odsek alebo veta, t. j. v znení: „Zákonné alebo zmluvné zastúpenie subjektu v súkromnoprávných vzťahoch nespôsobuje zánik pozície spotrebiteľa

Pod písm. aa) a ab) navrhujeme doplniť ujednotenú definíciu zraniteľného a priemerného spotrebiteľa

- aa) zraniteľným spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá je ťažko zdravotne postihnutá^{2b)}, fyzická osoba v dôchodkovom veku^{2c)}, fyzická osoba vo veku nižšom ako pätnásť rokov, fyzická osoba, ktorá poberá dávku v hmotnej núdzi^{2d)} a fyzická osoba, ktorá nemá úspešne absolvované aspoň nižšie stredné vzdelanie^{2e)},
- ab) priemerným spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá je bežne informovaná a primerane pozorná a obozretná.

Poznámky pod čiarou

2b) § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2c) § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

2d) § 10 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

2e) § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

Navrhovaná zmena dopĺňa a rozširuje definíciu spotrebiteľa, a to o pojem zraniteľný spotrebiteľ a priemerný spotrebiteľ, pretože:

- Hoci sa pojem priemer. spotrebiteľa viackrát vyskytuje v samotnom texte zákona, nie je tento pojem zadefinovaný. Toto zadefinovanie a delenie je nevyhnutné z hľadiska aplikačnej praxe, nakoľko nemožno hľadiť na každého spotrebiteľa rovnako. Definíciu zraniteľ. spotrebiteľa s ujednoteným výkladom je žiaduce zakomponovať i do ďalších súvisiacich spotrebiteľských právnych noriem /napr. zákon o energetike, zákon o spotreb. úveroch a pod. ../
- V zákone č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa sa zraniteľný spotrebiteľ spomína len v §7 Nekalé obchodné praktiky, odsek (3) „Obchodná praktika, ktorá môže podstatne narušiť ekonomické správanie skupiny spotrebiteľov, ktorí sú osobitne zraniteľní z dôvodu ich duševnej poruchy alebo telesnej vady, veku alebo dôverčivosti, spôsobom, ktorý môže predávajúci rozumne predpokladať, sa posudzuje z pohľadu priemerného člena tejto skupiny“
- Pojem zraniteľného spotrebiteľa používa aj legislatíva EÚ, pričom dokumenty EÚ sú sústredené aj na ochranu zraniteľných spotrebiteľov

Zraniteľný spotrebiteľ:

- Navrhovaná zmena jednoznačne definuje zraniteľného spotrebiteľa v podmienkach slovenskej legislatívy, pričom určuje aj možnosti preukázania zraniteľnosti využívajúc platnú legislatívu bez toho, aby bol tento spotrebiteľ povinný získavať ďalšie potvrdenia preukazujúce jeho zraniteľnosť
- Podľa Euractiv za typického „zraniteľného spotrebiteľa“ sa dá považovať niekto, koho zraniteľnosť je v obchodnom vzťahu spôsobená vnútornými faktormi. To sú najmä tie, pri ktorých zraniteľnosť spotrebiteľa vyplýva z fyzickej či psychickej situácie (deti, mladiství, staršie osoby, osoby so zdravotným postihnutím a pod.). Vonkajšie faktory sú napríklad neznalosť jazyka, chýbajúce vzdelanie (všeobecné alebo konkrétne v danom trhovom odvetví) alebo jednoducho aj povinnosť používať nové technológie, ktoré spotrebiteľovi nie sú známe. Správa Európskeho parlamentu teda uvádza, že „zraniteľným spotrebiteľom“ sa môže stať hocikto a hocikedy.
- ISO/IEC 51 Bezpečnostné hľadiská - Smernica uvádza: zraniteľný spotrebiteľ (vulnerable consumer) je spotrebiteľ, ktorý môže byť vystavený väčšiemu riziku škody spôsobenej výrobkami alebo v dôsledku svojho veku, úrovne gramotnosti, fyzickej alebo duševnej kondície alebo obmedzení, alebo schopnosti posúdiť informácie o bezpečnosti výrobku.
- Norma ISO 26000:2100 „Pokyny pre oblasť spoločenskej zodpovednosti“ uvádza aj pojem zraniteľná skupina. Zraniteľná skupina je definovaná ako skupina osôb so spoločnou charakteristikou alebo niekoľkými spoločnými charakteristikami, ktoré môžu byť základom diskriminácie alebo nepriaznivých sociálnych, ekonomických, kultúrnych, politických alebo zdravotných okolností a spôsobujú, že im chýbajú prostriedky na zabezpečenie ich práv alebo iných možností využívať rovnaké príležitosti.
- Tento pojem sa premietol do právneho poriadku členských krajín EÚ. V trhových vzťahoch je zraniteľným spotrebiteľom v podstate každý spotrebiteľ. Osobitne zraniteľnými spotrebiteľmi sú predovšetkým deti, seniori, osoby so zdravotným postihnutím.

- Pojem zraniteľný odberateľ elektriny alebo plynu v domácnosti u nás používa Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý tiež stanovuje povinnosti tohto zraniteľného odberateľa, ktoré musia predchádzať jeho zaradeniu do zoznamu zraniteľných spotrebiteľov. Bez tejto registrácie nemôže využívať zvýšenú ochranu spotrebiteľov.

Priemerný spotrebiteľ:

Spotrebiteľské právo v EÚ používa pojem „priemerný spotrebiteľ.“ Ide o spotrebiteľa, ktorý je bežne informovaný, primerane pozorný a obozretný. Judikatúra Európskeho súdneho dvora uvádza v dokumentoch ako priemerného

spotrebiteľa takého, ktorý je:

- v rozumnej miere informovaný,
- sám vyhľadáva informácie,
- je obozretný, nie unáhlený.

Spotrebiteľ vie, kde informácie hľadať, získať, aby bol v primeranej miere informovaný.

To však v Slovenskej republike neplatí z dôvodu minimálneho počtu spotrebiteľov, ktorých by bolo možné označiť pojmom „priemerný spotrebiteľ“. Na Slovensku skôr platí podpriemerný až jednoduchý dokonca gramotne spotrebiteľsky nevzdelaný.

Všetky získané informácie majú byť použité na obozretný prístup, teda nie na unáhlené rozhodovanie.

Definícia pojmu priemerný spotrebiteľ vychádza z výkladu tohto pojmu podávaného Súdny dvorom Európskych spoločenstiev, ktorý ho bežne používa pri svojej rozhodovacej praxi v sporoch ohľadne spotrebiteľov (pozri napr. C-122/10 Konsumentombudsmanen proti Ving Sverige AB, bod 22 a 23, C-51/10 P Agencja Wydawnicza Technopol sp. z o.o., proti Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory) (ÚHVT), bod 10; C-159/09 Lidl SNC proti Vierzon Distribution SA, bod 47 a iné).

V jednotlivých jazykových verziách sa však vymedzenie pojmu priemerný spotrebiteľ mierne odlišuje. Kým české a francúzske verzie citovaných rozsudkov používajú pre vymedzenie pojmu priemerný spotrebiteľ formuláciu „bežne“ informovaný (fr. normalement), tak rozsudky v anglickom jazyku používajú pojem „dobře (riadne)“ informovaný (well informed). Slovenský preklad je v tomto nejednotný a vo svojej terminológii používa všetky tri pojmy (bežne, dobre, riadne informovaný). Pri formulácii predmetnej definície sa vychádza z terminológie, ktorá je slovenskej jazykovej verzii citovaných rozsudkov najfrekvencovanejšia a zároveň najviac vystihuje obsah pojmu, ktorý sa má využívať na účely zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

*****

- Navrhujeme doplniť v § 2 písm. d) a písm. e) o slová:
  - písm. d) „*vrátane mediálnej služby*“
  - písm. e) „*vrátane liekov, prírodných liekov, výživových doplnkov, mediálnych správ a článkov*“
- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie:

písm. d) - Mediálna služba si aj naďalej zachováva význam z hľadiska počtu divákov, príjmov z reklamy a investícií do obsahu. Mediálnu službu ponúka Verejno-právna televízia a rozhlas a rôzne podnikateľské subjekty. Vysielatelia rozširujú svoje činnosti prostredníctvom televízií, rozhlasu, internetu, sociálnych sietí a tlačovín. Dôležité sú typy obsahu, napr. správy, videoklipy alebo obsah vytvorený používateľmi, a pod.. Táto konvergencia médií si vyžaduje právny rámec s ochranou spotrebiteľa. Žijeme v mediálnej dobe a médiá ovládajú svet okolo nás. Médiá sa včlenili do nášho každodenného života a ovplyvňujú priestor, v ktorom žijeme. Sila médií je obrovská a ich vplyv je takmer bezhraničný, sú prakticky všade. Médiá ovplyvňujú život spotrebiteľov a ich obsahy priamo vstupujú do života jednotlivcov. Médiá a ich obsahy ovplyvňujú myslenie a život každého jednotlivca v obrovskej až nekontrolovanej miere. Od obsahu prijímaných informácií závisí obsah myslenia, konania a rozhodovania spotrebiteľov. Medializácia života prináša presýtenosť informáciami. Mozog človeka prijíma kvantum nových informácií. Musí ich hodnotiť a selektovať. Musí si vyberať. Možnosť výberu vždy znamená záťaž a zodpovednosť. Každý preberá zodpovednosť za to, čo si pre seba vyberie. Informácií je obrovské kvantum, informačných kanálov je nekonečne veľa. Kde je pravda ? Čo je objektívne ? Čomu mám veriť ? To sú ťažké a náročné dilemy. Obsah prijímaných informácií určuje život a hodnoty spotrebiteľa. Vplyv médií na život konkrétneho spotrebiteľa dostáva úplne novú dimenziu. Médiá prinášajú informácie a tvoria určitú mienku. Prostredníctvom mediálnych priestorov vysielatelia ovplyvňujú rozhodnutia spotrebiteľov, ktorí prijímajú svoje rozhodnutia k postoju, názoru, nákupu, atď.. Tak ako novinári majú svoju ochranu, tak ju musia mať aj samotní spotrebiteľia. Spotrebiteľia musia byť chránení pred obsahom, ktorý médiá (ich novinári, blogeri, autori...) spotrebiteľom predávajú.

pís. e) - Predaj liekov, výživových doplnkov, vrátane vitamínov, minerálov a rastlinných prípravkov spotrebiteľom sa výrazne zvýšilo. Ľahká dostupnosť, nedostatočná legislatíva, tlak priemyslu ako aj nesprávna informovanosť sú oblasti, ktoré sú predmetom kritiky. Napríklad výživové doplnky sú definované ako potraviny na doplnenie prirodzenej stravy. Zdravie spotrebiteľov je iba jedno a určite s ním nemožno hazardovať. Existujú obchodné spoločnosti, ktoré dokážu predávať tovar označený ako originálny a pritom sa jedná o falzifikáty. Podľa odhadov je približne 60% - 70% doplnkov výživy na svetovom trhu falošných a bohužiaľ je veľmi ťažké identifikovať falošné výživové doplnky, bez toho aby sa v tom spotrebiteľia vyznali. Ochrana spotrebiteľa by však mala platiť aj pri liekoch. Aj keď generický liek zväčša účinkuje rovnako ako originálny liek, treba dbať na zvýšenú pozornosť predaju liekov mimo lekární (internetový predaj a pod.). U generikách nie je záruka kvality, pôvodu a ani reálneho obsahu účinných zložiek. Cena síce môže vyzerať lákavo, ale vážne ohrozenie zdravia spotrebiteľov za to nestojí.

*****

- Navrhujeme doplniť v § 3 ods. 1 písm. a) o slová:

- „náhradu škody, ako aj na informovanie, vzdelávanie a organizovanie, aby chránil svoje záujmy.“
- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Lisabonská zmluva - HLAVA XV - OCHRANA - SPOTREBITEĽA - Článok 169 (pôvodný článok 153 ZES)

Článok 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ustanovuje práva spotrebiteľov na informácie a vzdelávanie a ich právo organizovať sa s cieľom chrániť svoje záujmy.

Slovenská republika ako členský štát sa podpisom Lisabonskej zmluvy zaviazala prispievať na informovanie, vzdelávanie a ochranu záujmov spotrebiteľov.

Zlepšovanie gramotnosti spotrebiteľa musí byť prioritou pre politikov na úrovni členských štátov aj EÚ, a to nielen pre výhody, ktoré to prinesie jednotlivcom, ale aj pre výhody, ktoré z toho vyplývajú pre spoločnosť a hospodárstvo, napríklad znižovanie úrovne problémového zadlženia, zvyšovanie úspor, zvyšovanie hospodárskej súťaže, správne využívanie poisťných produktov, primerané dôchodkové zdroje a pod.. V štúdiách sa odhaľuje, že spotrebiteľia preceňujú svoje poznatky a preto musia byť informovaní o tom, že nie sú takí spotrebiteľsky gramotní, ako si myslia, ako aj o dôsledkoch, ktoré z toho vyplývajú. Vzdelávacie programy prispievajú k zvyšovaniu spotrebiteľskej gramotnosti, pretože spotrebiteľom umožnia prijímať informované rozhodnutia a tým prispievajú aj k účinnému fungovaniu rôznych trhov. Osobitná pozornosť by sa mala venovať vzdelávaniu zraniteľných spotrebiteľov, najmä u dospelých populácie, a takisto tým mladým spotrebiteľom, ktorí čelia rozhodnutiam ovplyvňujúcim ich celoživotnú hospodársku perspektívu. Cieľom vzdelávania spotrebiteľov je zlepšiť ich informovanosť o ekonomickej a finančnej realite, aby rozumeli ekonomickým záväzkom a vyhli sa zbytočnému riziku, nadmernému zadlžovaniu a finančnému vylúčeniu. Školenia umožnia spotrebiteľom zaujať nezávislý postoj na základe ich vlastného úsudku k ponúkaným produktom alebo k produktom, ktoré zamýšľajú využiť.

Je potrebné pozitívne vnímať najmä úlohu spotrebiteľských organizácií na úrovni Spoločenstva, ako aj na vnútroštátnej úrovni pri určovaní osobitných potrieb cieľových skupín v oblasti vzdelávania, najmä však u dospelých populácii. Článok 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ustanovuje práva spotrebiteľov na informácie a vzdelávanie a ich právo organizovať sa s cieľom chrániť svoje záujmy.

Smernicou 2014/104/EÚ sa zabezpečilo, aby každá osoba, ktorá utrpela škodu spôsobenú porušením práva hospodárskej súťaže, mohla účinne vykonávať svoje právo uplatniť si nárok na úplnú náhradu škody.

*****

- Navrhujeme v § 3 ods. 1 nahradiť písm. f) týmto novým znením:
  - „písm. f) *obrátiť sa s riešením spotrebiteľského sporu na spotrebiteľské organizácie v oblasti ochrany spotrebiteľa*“,
- Doterajšie znenie písm. f) označiť ako písm. g).

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Dôležitú úlohu v ochrane spotrebiteľa zohrávajú spotrebiteľské organizácie, založené alebo zriadené na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľské organizácie sú najbližšie k spotrebiteľovi a najlepšie poznajú jeho názory a problémy. Cieľom spotrebiteľských organizácií je zabezpečiť, aby spotrebiteľia poznali svoje práva a mohli ich uplatňovať.

*****

- Navrhujeme v § 3 vložiť za ods. 2 nový ods. 3 v tomto znení:

➤ *„(3) Každý spotrebiteľ má právo združovať sa spolu s inými spotrebiteľmi v spotrebiteľských organizáciách a prostredníctvom týchto organizácií v súlade so zákonom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov, ako aj uplatňovať práva zo zodpovednosti voči osobám, ktoré spôsobili škodu na právach spotrebiteľov.“*

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Spotrebiteľia sú oprávnení zakladať občianske združenia za účelom presadzovania ich spotrebiteľských práv. Združenia môžu za zákonom stanovených podmienok sprostredkovať dohodu v reklamačnom konaní a tiež zastupovať spotrebiteľa pred orgánmi verejnej moci.

Odkaz: Lisabonská zmluva - HLAVA XV - OCHRANA SPOTREBITEĽA - Článok 169

*****

- K § 4 ods. 1 písm. h) vznášame túto zdôvodnenú pripomienku:

Rovnosť všetkých ľudí pred zákonom a zákaz diskriminácie je jednou zo základných zásad právneho štátu a je neodmysliteľnou súčasťou každého demokratického právneho poriadku.

Platný právny poriadok Slovenskej republiky obsahoval princíp rovnosti a zákaz diskriminácie, prípadne zásadu rovnakého zaobchádzania v niekoľkých právnych predpisoch rôznej právnej sily. Popri všeobecných a osobitných ustanoveniach o rovnosti obsiahnutých v Ústave Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (napr. čl. 12, čl. 13 ods. 3, čl. 20 ods. 1, čl. 30 ods. 3 a 4, 34 ods. 4) možno nájsť relevantné ustanovenia o rovnosti a nediskriminácii aj v niekoľkých zákonoch. Ide o niekoľko zákonov so špeciálnou úpravou zásady nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania, ktorá je záväzná pre oblasť spoločenských vzťahov upravenú príslušným špeciálnym zákonom (napr. § 13 a § 41 ods. 8 zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, § 1 ods. 4 zákon č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov, § 6 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, § 4 zákona č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, a pod.). Zvláštnu skupinu tvoria normy trestného práva, ktoré postihujú diskrimináciu a prejavy intolerancie (napr. § 196 ods. 2 a 3, § 198, § 198a, § 219 ods. 1 a 2 písm. f) zákona č. 140/161 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov).

Od 01.12.2003 do 30.06.2004 bola účinná a platná časová verzia predpisu:

- **§ 6 Zákaz diskriminácie spotrebiteľa**

(1) Predávajúci nesmie žiadnym spôsobom spotrebiteľa diskriminovať ani konať v rozpore s dobrými mravmi; najmä nesmie odmietnuť predaj spotrebiteľovi výrobky, ktoré má vystavené alebo inak pripravené na predaj, alebo odmietnuť poskytnutie služby, ktoré je v jeho prevádzkových možnostiach; nesmie takisto viazať predaj výrobkov alebo poskytnutie služieb na predaj iných výrobkov alebo poskytnutie iných služieb, pokiaľ nejde o obmedzenie rovnaké pre všetky prípady a v obchodnom styku obvyklé. To neplatí v prípadoch, v ktorých spotrebiteľ nespĺňa podmienky, ktoré musí spĺňať podľa osobitných predpisov.⁸⁾

(2) Rezervované výrobky je predávajúci povinný po celú dobu rezervácie osobitne označiť s uvedením doby, dokedy sú rezervované. To platí aj o zaplatených výrobkoch, ktoré sa nachádzajú v prevádzkarni do doby, než si ich spotrebiteľ prevezme alebo než mu budú dodané.

(3) Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie konanie, ktoré

- a) je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby,

- b) môže privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe a pri ktorom sa využíva najmä omyl, lešť, vyhrážka, výrazná nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

V aktuálnej verzii dlhšie platného zákona už zákaz diskriminácie presnejšie špecifikovaný nie je, oproti vyššie uvedenej časovej verzii

<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2007/250/20211231>

V novom návrhu zákona z 26.01. 2022 absentuje presnejší výklad Zákazu diskriminácie spotrebiteľa, čo považujeme za nedostatok a nevyhovujúce z pohľadu potrieb aplikačnej praxe a žiaduceho upresnenia legislatívneho výkladu.

Odkazom na všeobecnú úpravu antidiskriminačného zákona, v ktorom nie je presne špecifikované čo diskriminácia v prípade ochrany spotrebiteľa je, sa zneisťuje a rozptyľuje reálna možnosť práva z titulu diskriminácie v spotrebiteľskej sfére.

Navrhované znenie je z tohto pohľadu nepostačujúce a nežiaduco môže ovplyvniť nedodanie i spotrebiteľmi požadovaných služieb a produktov, ktoré v rámci svojich prevádzkových energ. podnik v záujme rozvoja využívania „zelenej energie a technológií“ môže poskytnúť, ale oproti iným územiám Slovenska, ich v danom území neposkytuje.

V týchto prípadoch je potrebné spotrebiteľov v danom odvetví legislatívne a právne ochrániť pred uvedenou diskrimináciou.

*****

- Navrhujeme v § 4 ods. 2 vložiť za písm. g) nové písm. h) v tomto znení:

- „písm. h) *viazať predaj produktu na predaj iného produktu*“,

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Bežnou praxou obchodníkov, ktorí spotrebiteľom ponúkajú, predávajú alebo poskytujú svoje produkty, a za tým účelom uzatvárajú v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti spotrebiteľské zmluvy, podmieňujú (napriek zákazu) predaj alebo poskytovanie svojich produktov viazaním predaja alebo poskytnutia jedného produktu na predaj alebo poskytnutie iného produktu, napr. poistenie. Viazaním predaja alebo poskytnutia produktu na predaj alebo poskytnutie iného produktu, obchodníci aj napriek zákazu stále porušujú práva spotrebiteľov chránené zákonom.

*****

- Navrhujeme v § 4 vložiť za ods. 4 nové ods. 5, 6, 7, 8 a 9 v znení:

- „(5) *Obchodník nesmie na účely získania dobrovoľného súhlasu ponúkať spotrebiteľovi v návrhu zmluvy alebo pri ktoromkoľvek úkone predchádzajúcom uzavretiu zmluvy predvolené doplnkové produkty, pri ktorých sa vyžaduje úkon spotrebiteľa smerujúci k ich prijatiu alebo odmietnutiu. Ak bol súhlas spotrebiteľa získaný v rozpore s prvou vetou, spotrebiteľ nie je takto označeným a prijatým produktom viazaný.*

- (6) *Ak sa zmluva medzi obchodníkom a spotrebiteľom uzatvára písomne a obsahuje ustanovenia, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ale nemohol ovplyvniť ich obsah, obchodník je povinný zmluvné podmienky formulovať zrozumiteľne. V pochybnostiach platí výklad priaznivejší pre spotrebiteľa.*

- (7) *Ak obchodník porušuje povinnosť uloženú súdom alebo osobitným predpisom (§ 53a Občiansky zákonník) zdržať sa používania neprijateľnej zmluvnej podmienky, považuje sa také konanie za osobitne závažné porušenie povinnosti obchodníka.*

- (8) Obchodník nesmie

- a) *ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu,*

- b) *upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3,*

- c) *používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.*

- (9) *Zákaz diskriminácie spotrebiteľa sa vzťahuje na všetkých obchodníkov poskytujúcich tovary a služby, ktoré sú prístupné verejnosti a ponúkajú sa mimo oblasti súkromného a rodinného života. Priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa so spotrebiteľom zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s iným spotrebiteľom v porovnateľnej situácii. Na určenie definičných znakov porušenia zákazu diskriminácie spotrebiteľa sa vzťahujú*

ustanovenia zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)."

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie:

(5) Bežnou praxou je, že obchodníci pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy nezisťujú potreby a záujem spotrebiteľov o doplnkové produkty, ponúkajú a predávajú ich spoločne, teda len predložením všetkých dokumentov na podpis. V prípade aktívneho spotrebiteľa, ktorý sa o podpisované dokumenty skutočne zaujíma (čo však, žiaľ na slovenskom trhu bežné nie je), dochádza zo strany obchodníka dokonca k zavádzaniu o podmienkach poskytnutia produktu alebo poskytnutie produktu je bez ďalšieho vysvetlenia zamietnuté. Nejde pritom o individuálne zlyhania obchodníkov ale o všeobecnú prax na trhu s cieľom čo najviac vyťažiť z uzavretia obchodu a zároveň sa „tváriť“, že je všetko v súlade so zákonom. Ak by bola gramotnosť spotrebiteľov na Slovensku na vyššej úrovni, takéto praktiky by jednoducho neexistovali.

(6) Z právnych predpisov EÚ vyplýva, že zmluvné podmienky, ktoré obchodníci používajú v zmluvách s viacerými spotrebiteľmi, musia byť spravodlivé a musia byť vyhotovené jasne a zrozumiteľne. Platí to, aj keď sa nazývajú „všeobecné podmienky“ alebo tvoria súčasť detailnej zmluvy, ktorú musí spotrebiteľ podpísať. Napriek tomu, že v zmluve nie je dovolené vytvárať nerovnováhu medzi právami a povinnosťami spotrebiteľa a právami a povinnosťami obchodníka na Slovensku to neplatí, čo dokazuje abnormálne veľký počet spotrebiteľských sporov na súdoch (najmä Okresný súd Banská Bystrica) a exekúcií. Krajiny EÚ musia zabezpečiť, aby spotrebiteľia vedeli, ako si majú práva uplatniť podľa vnútroštátneho práva, a musia zabezpečiť postupy, ktoré umožňujú predchádzať používaniu neprijateľných podmienok a nekalých praktík.

(7) Zakomponovanie tohto ustanovenia do zákona je nevyhnutné vzhľadom na známu prax neustáleho porušovania povinností obchodníkmi, čo sa pretavuje do narastajúceho počtu súdnych konaní a exekúcií. Aj napriek zákazu, ktorý obchodníkom ukladá §53a Občianskeho zákonníka, obchodníci porušujú tieto povinnosti, pretože je im to umožňované a sankcie uložené im súdom alebo orgánom dohľadu nie sú pre nich závažne poškodzujúce.

(8) Toto vypadnuté ustanovenie bolo počas celého obdobia platnosti súčasného zákona mimoriadne prospešné v zmysle ochrany spotrebiteľa, množstvo predajcov zaväzovalo reklamujúcich spotrebiteľov k dodržaniu podmienok v reklamačnom procese bez vecného a právneho základu. Na základe využitia tohto ustanovenia množstvo spotrebiteľov účinne dosiahlo korekciu a stopnutie nad rámec ukladaných nezmyselných povinností, ktoré nemali právnu oporu v žiadnom existujúcom predpise. Z uvedeného dôvodu ho žiadame zachovať.

(9) Zákaz diskriminácie je jedným z princípov ochrany spotrebiteľa. Táto oblasť je veľmi dôležitá. Navrhovaný zákon o ochrane spotrebiteľa žiadnym spôsobom neurčuje, aké konanie je možné považovať za diskrimináciu spotrebiteľa.

*****

- Navrhujeme doplniť § 8 ods. 8 o: „§ 48 ods. 1 a 2, § 49 a § 49a“

Odôvodnenie: Navrhované znenie ustanovenia § 8 ods. 8 sa nevzťahuje na všetky spotrebiteľské zmluvy tak, ako ich definuje § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ide najmä o úpravu pomerov v prípade odstúpenia od zmluvy, kedy sa zmluva zrušuje od začiatku.

Predkladateľom navrhovaný § 8 ods. 8 definuje a špecifikuje len zodpovednosť za vady predanej veci, digitálne plnenie, hmotné nosiče a zmluvy uzatvárané na diaľku.

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

*****

- Navrhujeme, aby v § 12 ods. 1 boli slová:

- „v čase medzi osemnástou hodinou až ôsmou hodinou nasledujúceho dňa“ nahradené slovami „v čase medzi šestnástou hodinou až deviatou hodinou nasledujúceho dňa.“

- Navrhujeme v § 12 nahradiť ods. 3 týmto novým znením:

- „(3) Od spotrebiteľa nemožno požadovať úhradu nákladov vymáhania pohľadávky vo výške prevyšujúcej skutočné náklady, ktoré vznikli osobe, ktorá v mene veriteľa alebo vo vlastnom mene vymáha pohľadávky vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy.“

- Navrhujeme v § 12 vložiť za ods. 3 nový ods. 4 v znení:

- „(4) Veriteľ alebo osoba vo vlastnom mene, nesmie v súvislosti s premlčanou pohľadávkou (§ 54a OZ) osobne navštevovať spotrebiteľa alebo jemu blízke osoby v domácnosti alebo na pracovisku a kontaktovať alebo akýmkoľvek spôsobom obťažovať spotrebiteľa alebo jemu blízke osoby. Veriteľ alebo osoba vo vlastnom mene nesmie predkladať spotrebiteľovi žiadne dohody o uznaní záväzku za účelom, aby spotrebiteľ záväzok uznal, to platí aj pre pohľadávky, ktoré premlčané nie sú.“

- Doterajšie znenie ods. 3 označiť ako ods. 5 a doplniť o: „ods. 1, 2, 3 a 4“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Na Slovensku praktiky obchodníkov pri vymáhaní pohľadávok už prekročili všetky znaky prípustnosti. Obchodníci, najmä však inkasné spoločnosti, vymáhajú premlčané a neoprávnené pohľadávky. Pri premlčaných pohľadávkach predkladajú spotrebiteľom rôzne dohody o uznaní záväzku, ktoré sa spotrebiteľom javia byť výhodné vzhľadom na označenie týchto dohôd ako „Výhoda splátok a uznanie záväzku, Dohoda o splácaní v splátkach a uznanie dlhu, a pod.. Spotrebiteľ však podpíše dohodu len za účelom získania výhody splátok, pričom si ani nie je vedomí, že podpisom takejto dohody uznáva aj premlčaný dlh, pričom ani nevie relevantne posúdiť, či dlh, ktorý má uznať, je oprávnený a správny. Obchodník však nijakým spôsobom neinformuje spotrebiteľa, že dlh je premlčaný a jeho uznaním predlžuje premlčaciu dobu na 10 rokov. Ďalšou skutočnosťou je to, že v mnohých prípadoch (dá sa povedať, že vo väčšine prípadoch) napr. inkasné spoločnosti

ani nemajú aktívnu legitimáciu na vymáhanie pohľadávok, pretože postúpenie pohľadávky bolo v rozpore so zákonom, napr. § 92 ods. 8 zákona o bankách, § 53 ods. 9 v spojení s § 565 OZ, § 525 ods. 2 OZ.

Z praxe nám je známe, že osoby, veritelia alebo osoby vo vlastnom mene vytvárajú na spotrebiteľov psychický tlak, pri ktorom sa spotrebiteľia už boja. Listy, ktoré spotrebiteľom zasielajú, sa podobajú na úradnú alebo súdnu zásielku. V mnohých prípadoch listy obsahujú aj formulácie ako „dostavte sa" alebo „predvolanie". V listoch sú častokrát vyhrážky, ako napr. „príde k vám exekútor" alebo „príde k vám advokát spísať majetok" a pod.. Tento typ formulácií však môže byť použitý, až keď existuje súdne rozhodnutie vo veci. Toto však spotrebiteľia nevedia. Nevedia napr. ani to, že inkasná spoločnosť im môže poslednú výzvu pred exekúciou poslať len vtedy, ak už o spotrebiteľovom dlhu rozhodol súd. Telefonáty, sms, maily sú spravidla automatizované. Telefonáty a sms posielajú z rôznych telefónnych čísiel a spotrebiteľ nemá šancu ich registrovať (napr. len nebanková spoločnosť POHOTOVOŠŤ ich má viac ako 40). Intenzita telefonátov a sms už je obťažujúca. Kontaktovanie zo strany inkasných spoločností býva častokrát v skorých ranných alebo v neskorých večerných hodinách a častokrát aj cez víkend. Tak konajú väčšinou externí pracovníci inkasných spoločností (tzv. holohlaví chlapi). Títo tzv. holohlaví chlapi osobne navštevujú spotrebiteľov a ich rodiny, dokonca máme prípady, že navštevujú aj susedov, ktorých vyzvú, aby odkázali dlžníkom, že majú u nich dlh, a pod praktiky. Tieto praktiky vo veľkej miere aplikujú aj tzv. holohlaví chlapi od exekútorov (najznámejší exekútor Rudolf Krutý).

Tento psychický teror má najväčší dopad na seniorov, ktorí do tejto nepríčetnej hektickej doby padli vo svojom vyššom veku. Seniorov nemal kto pripraviť na túto zlú dobu pôžičiek, úverov, poisťok, vymáhačov, exekútorov, množstvo bánk, poisťovní a nebankovník a pod.. Vo svojom aktívnom živote totiž mali len jednu banku, jednu poisťovňu, kvalitné a zdravé domáce potraviny, domácich distribútorov energií, obydlie a prácu a nemali žiadnych exekútorov, vymahačov, supermarketov, škodlivé potraviny, rôznych podnikateľov a pod.. Preto ani v školách nebolo potrebné vzdelávanie spotrebiteľskej gramotnosti. Do tejto hektickej doby však spadli aj iné zraniteľné skupiny, ako rómovia, zdravotne postihnutí a spotrebiteľia s nižším chápaním.

*****

DRUHÁ ČASŤ

- Navrhujeme v § 13 ods. 5 písm. a) doplniť:
- „*spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a násl. Občianskeho zákonníka,*"
- Navrhujeme v § 13 ods. 6 vypustiť: „písm. c), e), f), g)"
- Navrhujeme v § 13 vypustiť celý ods. 7
  - **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Zmluvy na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov obchodníka uzatvárajú spotrebiteľia s obchodníkmi aj na poskytovanie finančnej služby, nájom nehnuteľnosti na účel bývania, zhotovenie stavby alebo

podstatnú zmenu stavby, na ktorú sa vyžaduje stavebné povolenie, časovo obmedzené užívanie ubytovacích zariadení, poskytovanie dlhodobých rekreačných služieb, ich výmena a sprostredkovanie ich ďalšieho predaja.

Obzvlášť sú nebezpečné zmluvy uzatvárané na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov obchodníka na poskytovanie finančných služieb (úvery, poistenia, a pod.), zájazdov, mobilných operátorov, poskytovateľov internetových služieb, atď...

Predkladateľ návrhu argumentuje, že za zmluvu na diaľku sa nepovažuje zmluva, pri ktorej došlo k osobnej interakcii predávajúceho a spotrebiteľa a prerokovanie zmluvy prebehlo osobne, pričom zmluva samotná bola uzavretá použitím prostriedkov diaľkovej komunikácie a bez súčasnej prítomnosti oboch strán. Spotrebiteľ v takomto prípade nie je vystavený opísaným rizikám, preto nie je dôvod na zvýšenú ochranu. Predkladateľ sa mylí. Aj zmluvy prerokované osobne, ktoré nie sú zmluvnými stranami podpísané pri osobnom rokovaní, môže následne obchodník upraviť a zaslať spotrebiteľovi použitím prostriedkov diaľkovej komunikácie, pričom spotrebiteľ si ani nemusí všimnúť, že došlo k zmene zmluvných podmienok. Práve takýto spôsob uzatvárania zmlúv si vyžaduje zvýšenú ochranu, spotrebiteľ je vystavený rizikám. Uvedené vyplýva z doterajšej praxe.

Čo sa týka odstavca 7 - „nepresiahne 50 eur a obchodník o tom pred uzavretím zmluvy informuje spotrebiteľa“, tak takýto návrh považujeme za absolútne neprípustný. Ako príklad uvádzame vstupovanie seniorov do zmluvného vzťahu. Je neprípustné, aby seniori prichádzali o svoje finančné prostriedky, totiž pre seniora pri našich 350 eurových dôchodkoch je obrovská strata aj 5 Eur. Nevidíme dôvod, prečo by sa na zmluvy v celkovej výške nákladov 50,00 Eur nemal vzťahovať zákon o ochrane spotrebiteľa, konkrétne na zmluvy uzavreté na diaľku.

*****

- Navrhujeme v § 14 ods. 1 písm. g) doplniť o slová:
  - „*po odstúpení od zmluvy bez udania dôvodu v lehote 14 dní odo dňa prijatia produktu*“
- Navrhujeme, aby v § 14 ods. 1 písm. g) boli slová:
  - „*vrátenie tovaru*“ nahradené slovami „*vrátenie produktu*“

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Z obsahu písm. g) vyznieva, že spotrebiteľ má znášať náklady na vrátenie tovaru po odstúpení od zmluvy na diaľku, ak tovar nie je možné vrátiť poštou.

V praxi je prioritou, že obchodníci doručujú produkty na adresu spotrebiteľov prostredníctvom súkromných kuriérskych spoločností, pričom spotrebiteľa za dopravu kuriérskymi spoločnosťami vopred hradia poplatky na účet obchodníkov.

Ak teda obchodník doručil produkt spotrebiteľovi prostredníctvom kuriérskej spoločnosti, je proti logike, aby spotrebiteľ znášal duplicitne náklady na vrátenie tovaru kuriérskou spoločnosťou, keď tovar nemožno vrátiť

poštou. Taktiež považujeme za neprípustné, aby zákonodarca ukladal spotrebiteľovi povinnosť poslať produkt poštou, ak tento produkt prijal prostredníctvom kuriérskej spoločnosti.

Za zásadnú pripomienku považujeme: rozlíšiť, jasne a určito špecifikovať, kedy má spotrebiteľ znášať náklady na vrátenie tovaru/produktu. Ak spotrebiteľ odstupuje od zmluvy z dôvodu napr., že obchodník nevybavil reklamáciu včas alebo vôbec alebo ak tovar/produkt nezodpovedá kvalite propagovaného produktu, a ak spotrebiteľ neodstúpi od zmluvy bez udania dôvodu do 14 dní od prevzatia produktu, potom za náklady spojené s odstúpením od zmluvy a vrátením tovaru/produktu musí znášať obchodník.

Z toho dôvodu navrhujeme, aby obsah písm. g) jasne a určito určoval povinnosti spotrebiteľa znášať náklady na vrátenie tovaru/produktu po odstúpení od zmluvy. Preto navrhujeme, aby spotrebiteľ znášal náklady na vrátenie tovaru/produktu len v tom prípade, ak od zmluvy odstúpi v lehote 14 dní odo dňa prevzatia tovaru/produktu a to bez udania dôvodu.

*****

- Navrhujeme v § 14 vypustiť ods. 2:
  - „Pri predaji na verejnej dražbe možno údaje o obchodníkovi podľa odseku 1 písm. a) až c) a podľa § 5 ods. 1 písm. b) a c) nahradiť údajmi o dražobníkovi.“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Neexistuje žiaden dôvod, aby pri konaní verejnej dražby, neboli uvedené informácie o obchodníkovi. Práve naopak, pri verejných dražbách by mali byť uvedené údaje nielen o obchodníkovi, ale aj údaje o dražobníkoch. Zverejnenie týchto údajov majú pre spotrebiteľov a spotrebiteľské organizácie dosť veľký význam, jednak si spotrebiteľia môžu urobiť obraz a mienku o jednotlivých obchodníkoch a spotrebiteľské organizácie môžu skôr osloviť obchodníka za účelom zmierlivejšieho vyriešenia vzniknutého sporu, než je verejná dražba majetku.

*****

- Navrhujeme v § 18 ods. 1 vypustiť písm. b), písm. c) a písm. d)

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Ide o ustanovenia, ktoré môžu byť zneužívané obchodníkmi v neprospech spotrebiteľov, čo je na Slovensku takmer 100 % isté. Dodanie tovaru spotrebiteľovi totiž nie je v predmetných ustanoveniach špecifikované. Problém môže nastať najmä v prípadoch, ak je spotrebiteľovi dodaný balený produkt a spotrebiteľ produkt skontroluje až po odstránení obalového materiálu. Pokým spotrebiteľ obalový materiál neodstráni, nevie v akej kvalite mu bol produkt doručený. Aj produkt vyrobený podľa špecifikácií spotrebiteľa alebo tovaru vyrobeného na mieru ako aj produkt, ktorý podlieha rýchlemu zníženiu kvality alebo skaze, nemusí zodpovedať takej kvalite akú spotrebiteľ očakáva, dokonca aj produkt podliehajúci skaze už môže byť ako skazený zaslaný obchodníkom, pričom dôkazné bremeno bude prenášané na spotrebiteľa.

Preto je potrebné dodanie tovaru/produktu jasne špecifikovať. Napríklad, ak je tovar/produkt dodávaný prostredníctvom doručovateľa alebo kuriérskej spoločnosti, obchodník je povinný zabezpečiť, aby spotrebiteľ prevzal tovar/produkt priamo pred doručovateľom tovaru/produktu. A to takým spôsobom, že doručovateľ sám odstráni obal, so spotrebiteľom skontroluje tovar/produkt a nezávadnosť tovaru/produktu spotrebiteľ vyslovene svojim podpisom potvrdí, že tovar/produkt nie je závadný a poškodený.

Prax dodávania produktov je taká, že spotrebiteľovi doručí kuriérska spoločnosť tovar, ktorý je zabalený v krabici a nie je viditeľný. Kuriér stojí pri aute a maximálne doručí tovar pred vchodové dvere obydla. Vynúti si podpis od spotrebiteľa o prevzatí tovaru a tam to končí. Spotrebiteľ až vo svojom obydli odstráni obalový materiál a skontroluje a vyskúša dodaný tovar. Ten tovar môže byť poškodený, skazený, vadný, nefungujúci. Spotrebiteľ má problém, starosti a náklady. Máme aj prípady u seniorov pri poškodených obaloch, kde seniori nevedia ako majú postupovať. Nevedia, že ak je obal tovaru poškodený, že produkt nemajú od kuriéra prevziať.

Problémy s kuriérskymi spoločnosťami sú obrovské. Vieme ako nakladajú s tovarom.

Je namieste, aby sa zákonodarca začal zaoberať aj vzťahmi medzi obchodníkmi a kuriérskymi spoločnosťami. V minulosti mali obchodníci vlastnú dopravu a žiadne problémy pri dodávaní produktov neboli. Ako náhle prišli na trh kuriérske spoločnosti, s dodávaním produktov sú obrovské problémy.

Ak sa obchodníci (tým máme na mysli obchodné reťazce, napr. Alza, Mall, a pod.) rozhodli využívať pre dodávanie produktov spotrebiteľom kuriérske spoločnosti, musia za to nieť plnú zodpovednosť. Pritom, vzhľadom na ich zisky - maržu 80%, si dodávanie produktov môžu zabezpečiť vlastnými zamestnancami.

Vieme z praxe, aké problémy majú spotrebiteľia pri reklamáciách a vracaní produktov. Totiž zodpovednosť hádžu obchodníci a kuriérske spoločnosti jeden na druhého (ani jeden nie je na vine) a jediný kto trpí je spotrebiteľ. Ten sa nemôže domôcť svojho produktu aj dlhé mesiace, pritom za produkt riadne zaplatil.

Takýchto prípadov majú spotrebiteľské organizácie v riešení veľké množstvo, pričom žiaden orgán dohľadu a ani žiadena štátna inštitúcia tento problém spotrebiteľov nevyrieši, jedine spotrebiteľské organizácie.

*****

- Navrhujeme v § 19 ods. 14 doplniť:
  - „spotrebiteľská zmluva podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, zmluva o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a zmluva o úvere na bývanie podľa zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie.“
  - **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, zmluvy o spotrebiteľských úveroch podľa zákona č. 129/2010 Z.z. a zmluvy o úveroch na bývanie podľa zákona č. 90/2016 Z. z. sú uzatvárané

medzi obchodníkmi a spotrebiteľmi aj na diaľku a mimo prevádzkových priestorov obchodníka, preto nie je žiaden dôvod, aby odsekom 11 neboli dotknuté všetky spotrebiteľské zmluvy.

*****

- Navrhujeme, aby v § 20 ods. 2 boli vypustené slová „pri nevyžiadanej návšteve, na predajnej akcii“ a aby § 20 ods. 2 mal toto znenie:
  - „(2) Spotrebiteľ je oprávnený odoprieť vrátenie tovaru, ktorý nadobudol na základe zmluvy alebo v súvislosti s ňou, kým obchodník spotrebiteľovi vráti zaplatenú cenu.“
- Navrhujeme, aby v § 20 bol vypustený ods. 4
- Navrhujeme, aby v § 20 ods. 1, 2, 3, 5 a 6 bolo v súvislosti s odstúpením od zmluvy do 14 dní doplnené slovo „bez udania dôvodu“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie:

(ods. 2) Spotrebiteľské organizácie bežne riešia spory medzi spotrebiteľmi a obchodníkmi v prípade odstúpenia od zmluvy alebo aj v prípade reklamácií. Nie raz sa stalo, že spotrebiteľ vrátil tovar obchodníkovi avšak peniaze už od obchodníka nevidel, alebo napr. obchodník zanikol, vyhlásil bankrot alebo založil novú spoločnosť, alebo preniesol firmu do zahraničia. Preto by možnosť odopretia vrátenia tovaru mala dopadať aj na ostatné spotrebiteľské zmluvy.

(ods. 4) Celý obsah tohto odseku je nielen absolútne zmätočný, ale aj neprijateľný. Spotrebiteľ má zodpovedať za zníženie hodnoty tovaru, ktoré vzniklo v dôsledku zaobchádzania s tovarom, ktoré je nad rámec zaobchádzania potrebného na zistenie vlastností a funkčnosti tovaru. Zníženie hodnoty tovaru totiž mohol pri zaobchádzaní s tovarom zaviniť samotný obchodník alebo aj kuriérska spoločnosť, pričom závada na tovare, ktorá mohla znížiť hodnotu tovaru sa môže prejaviť oveľa neskôr. Je nepripustné, aby zavinenie zníženia hodnoty tovaru pri zaobchádzaní s tovarom, bolo ako dôkazné bremeno prenášané výlučne na spotrebiteľa.

Z toho dôvodu je potrebné ponechať odborné posúdenie znalcom.

Slovo „**bez udania dôvodu**“ - je dôležité zakomponovať, pretože sa má vzťahovať na odstúpenie od zmluvy v lehote 14 dní. Zo znenia jednotlivých ustanovení však vyplýva, že spotrebiteľ je povinný znášať náklady aj v tom prípade, ak rozhodnutie spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy vyvolal obchodník, vrátane kuriérskej spoločnosti. Preto jednotlivé ustanovenia musia obsahovať slová „odstúpenie od zmluvy v lehote 14 dní bez udania dôvodu“. To znamená, že spotrebiteľ je povinný znášať akékoľvek náklady s odstúpením od zmluvy len v tom prípade, ak od zmluvy odstupuje bez udania dôvodu a z vlastnej vôle, t.j. aj keď je produkt v absolútnom poriadku.

*****

- Navrhujeme, aby v § 21 bol ods. 9 doplnený o „§ 48 ods. 1 a 2, § 49 a § 49a“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Rovnaké ako pri § 8 ods. 8

*****

- Navrhujeme, aby bol doplnený § 21a) v tomto znení:

- „§ 21a - *Náležitosti odborného posúdenia*“

Odborným posúdením sa rozumie písomné vyjadrenie znalca alebo stanovisko vydané autorizovanou, notifikovanou alebo akreditovanou osobou, alebo stanovisko osoby oprávnenej výrobcom na vykonávanie záručných opráv (ďalej len „určená osoba“).

(1) Odborné posúdenie musí obsahovať

- a) identifikáciu osoby, ktorá vykonáva odborné posúdenie,
- b) presnú identifikáciu posudzovaného výrobku,
- c) popis stavu výrobku,
- d) výsledok posúdenia,
- e) dátum vyhotovenia odborného posúdenia.

(2) Na odborné posúdenie, ktoré neobsahuje náležitosti podľa odseku 1, sa neprihliada."

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Dôvody, prečo je potrebné ponechať odborné posúdenie znalcom, sú uvedené pri navrhovanom § 20 ods. 4.

*****

- Navrhujeme, aby bol doplnený § 45a) v tomto znení:

„§ 45a „Právne postavenie spotrebiteľských organizácií“

(1) Spotrebiteľia majú právo organizovať sa v organizáciách na ochranu spotrebiteľov. Právne postavenie organizácií spotrebiteľov a iných právnických osôb založených na ochranu spotrebiteľov (ďalej len „organizácia“) upravujú osobitné predpisy.

(*Napríklad zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov*)

(2) Spotrebiteľská organizácia sa môže na súde proti porušiteľovi práv spotrebiteľa domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav.

(3) Spotrebiteľské organizácie nevykonávajúce podnikateľskú činnosť majú právo na podporu svojej činnosti Slovenskou republikou a jej orgánmi rovnako, ako spotrebiteľské organizácie v iných členských štátoch EÚ, ak ide o činnosť zameranú na:

- a) ochranu práv spotrebiteľa v konaní pred orgánmi verejnej moci,
- b) zastupovanie spotrebiteľa pri mimosúdnom riešení spotrebiteľského sporu,

- c) alternatívne riešenie spotrebiteľského sporu ako subjekt alternatívneho riešenia spotrebiteľského sporu,
- d) poradenstvo a vzdelávanie v oblasti ochrany spotrebiteľa,
- e) iniciovanie rokovaní a činností ovplyvňujúcich legislatívne úpravy v záujme ochrany práv spotrebiteľov.

(4) Spotrebiteľské organizácie majú právo na dotácie zo štátneho rozpočtu na svoju činnosť rovnako, ako spotrebiteľské organizácie v iných členských štátoch EÚ. Slovenská republika a jej orgány v súlade so zákonom o štátnom rozpočte, poskytne adekvátnu a spoločenskú objednávku zodpovedajúcu výšku. Spotrebiteľské organizácie predkladajú orgánom žiadosti o dotáciu do 30. októbra roka predchádzajúceho kalendárneho roku, pre ktorý sa dotácie pridelujú.

(5) Orgán SR na svojej internetovej stránke do sedem dní od uplynutia lehoty na predloženie žiadostí zverejní zoznam spotrebiteľských organizácií žiadajúcich o dotáciu, čas a miesto konania verejnej prezentácie. Ustanovená komisia rozhodne o žiadostiach po verejnej prezentácii projektov. Spotrebiteľská organizácia, ktorá svoj projekt verejne neprezentuje, stráca právo uchádzať sa o dotáciu zo štátneho rozpočtu. Proti rozhodnutiu o dotácii možno podať opravný prostriedok.

(6) Orgán na svojej internetovej stránke do 24 hodín od rozhodnutia o dotáciách zverejní všetky rozhodnutia o podaných žiadostiach. Orgán v súlade s rozhodnutím komisie o pridelení dotácie do konca kalendárneho roka predchádzajúceho kalendárneho roku, pre ktorý sa dotácie pridelujú, uzavrie s oprávnenými spotrebiteľskými organizáciami zmluvy o pridelení dotácie. Po skončení rozpočtového roka orgán na svojej internetovej stránke zverejní informáciu o spôsobe využitia pridelených dotácií každou organizáciou."

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Na základe skúseností spred viac ako 10 rokov považujeme za potrebné a správne rozhodnúť o poskytnutej dotácii do konca roka tak, aby spotrebiteľské organizácie mohli od začiatku roka plánovať v medziach schválenej dotácie svoju činnosť. Rozhodovanie o schválenej dotácii v marci nového roka zneisťuje organizácie v poskytovaní služieb a pomoci spotrebiteľom od začiatku roka s podporou štátu a ústredného orgánu. Navyše uvedený návrh zohľadňuje zachovanie kontinuálnej činnosti organizácie v rozpracovaných prípadoch.

Právne postavenie spotrebiteľských organizácií predkladateľ v podstate vyňal z návrhu zákon a len stručne v dvoch odsekoch definoval postavenie spotrebiteľských organizácií. Predkladateľ síce poňal do zákona obširnejšie postavenie spotrebiteľských organizácií ako subjektov alternatívneho riešenia sporov, avšak nie všetky spotrebiteľské organizácie majú aj postavenie subjektu alternatívneho riešenia sporov. Zakomponovanie spotrebiteľských organizácií do návrhu v takom stručnom znení, sa javí pre spotrebiteľov a spotrebiteľské organizácie ako snaha predkladateľa vylúčiť spotrebiteľské organizácie, resp. čo najviac obmedziť ich činnosť pri ochrane spotrebiteľa.

Spotrebiteľské organizácie pritom zohrávajú veľmi dôležitú úlohu pri presadovaní práv spotrebiteľov a vo veľkej miere supľujú aj štátne inštitúcie, vrátane orgánov dohľadu, ktoré priamo neriešia spotrebiteľské spory. V

konečnom dôsledku, len spotrebiteľské organizácie zastupujú spotrebiteľov v súdnych a mimosúdnych konaniach, len spotrebiteľské organizácie vykonávajú poradenstvo a vo veľkej miere aj vzdelávanie spotrebiteľov. Nájde sa aj pár advokátov, ktorí prevezmú zastupovanie spotrebiteľov, ale za odplatu. Preto spotrebiteľia prioritne vyhľadávajú pomoc spotrebiteľských organizácií.

Napriek tomu, že spotrebiteľské organizácie zohrávajú kľúčovú úlohu v ochrane spotrebiteľa, nie sú orgánmi podporované a nedostávajú takmer žiadne dotácie. Nastávajú tu pochybnosti, či orgán, konkrétne Ministerstvo hospodárstva ako gestor, nie je v konflikte záujmov, čo sa odzrkadľuje aj v navrhovanom zákone o ochrane spotrebiteľa, ktorý svojim obsahom sa javí byť skôr v neprospech spotrebiteľov a javí sa byť šitým skôr pre podnikateľov. Okrem toho sa obsérne venuje orgánom dohľadu, čo nie je pre spotrebiteľov až tak prioritné. Dá sa povedať, že navrhovaný zákon o ochrane spotrebiteľov je pre spotrebiteľov nejasný, nezrozumiteľný a hlavne zložitý. Spotrebiteľ sa v ňom stráca.

Treba si uvedomiť, že spotrebiteľské organizácie v konečnom dôsledku zastupujú záujmy 5,459 miliónov slovenských spotrebiteľov, ale aj živnostníkov - fyzické osoby v niektorých prípadoch, kedy majú postavenie spotrebiteľa.

Na takúto masu spotrebiteľov Slovenská republika poskytuje dotácie pre všetky aktívne spotrebiteľské organizácie len sumu 90.000,00 Eur. Preto veľa organizácií ani nežiada o podporu a dotácie, pretože sa dotácií a podpory od Slovenskej republiky nedočkajú.

V tejto súvislosti musíme poukázať aj na „Riadne predbežné stanovisko k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o žalobách v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zrušení smernice 2009/22/ES“, kde v Čl. 15 orgán MH SR uvádza, že pre Slovenskú republiku je financovanie žalôb problematické. Orgán uvádza, že sa v súčasnosti usiluje pomáhať subjektom pôsobiacim v oblasti ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov a prostredníctvom dotácií zo štátneho rozpočtu môže byť financovaná aj činnosť spotrebiteľských združení spočívajúca v zastupovaní spotrebiteľov v konaní pred súdmi. Orgán teda v podstate uvádza, že prípadné dotácie na činnosť spotrebiteľských organizácií zaťažuje štátny rozpočet. Avšak na zastupovanie spotrebiteľov v konaní pred súdmi orgán posledných 5 rokov nedal žiadnu podporu, ani žiadnu dotáciu. Ani ostatné organizácie (okrem dvoch - troch) nedostali žiadne dotácie, napriek tomu, že pôsobia už dlhé roky a aktívne a kvalifikovane presadzujú a hája práva spotrebiteľov, najmä v zastupovaní spotrebiteľov v konaní pred súdmi a vo veľa prípadoch supľujú inštitúcie.

Tvrdenie, že dotácia 90.000,00 Eur pre chránenie a presadzovanie práv 5,459 miliónov slovenských spotrebiteľov zaťažuje štátny rozpočet, je neprofesionálne. S porovnaním poskytovaných dotácií zo štátneho rozpočtu rôznym občianskym združeniam a mimovládny organizáciám na rôzne skupiny mimo spotrebiteľských organizácií, kde sa štátne dotácie pohybujú od 300.000,00 Eur až v miliónoch eur pre skupiny o veľkosti od 40.000 do cca 400.000 občanov, z ktorých je každý jeden aj spotrebiteľom, ide skôr o diskrimináciu spotrebiteľských organizácií, ktoré svoju činnosť musia vykonávať výlučne z vlastných zdrojov a výlučne dobrovoľne. Avšak aj v tomto smere sú organizácie diskriminované pri netransparentnom pridelovaní dotácie vo výške 90.000,00 Eur.

Pre ďalšie porovnanie dotácií zo štátnych rozpočtov susedských členských štátov EÚ:

Česká republika	cca 750.000,00 Eur
Maďarsko	cca 920.000,00 Eur
Poľsko	cca 550.000,00 Eur
Slovinsko	cca 380.000,00 Eur
Slovensko	90.000,00 Eur

Susedské členské štáty dostali úroveň ochrany spotrebiteľa z pohľadu poskytovania štátnych dotácií na podporu spotrebiteľských združení na úroveň ostatných členských štátov EÚ. Týmto prístupom preniesli zodpovednosť za vzdelávanie spotrebiteľov, riešenie spotrebiteľských sporov, poradenskej činnosti a pod. na úroveň spotrebiteľských organizácií, čím si vytvorili priestor na legislatívne a systémové riešenie spotrebiteľskej politiky a ochrany spotrebiteľa.

„Bezplatné dlhové poradenstvo" z dielne ÚPSVR - 18 863 021,80 Eur

V postate ide o poradne, ktoré vykonávajú obdobnú činnosť akú vykonávajú dlhoročne aj spotrebiteľské organizácie, len s tým rozdielom, že v týchto poradniach spotrebiteľia nedostanú pomoc šitú na ich potreby, nedostanú vzdelávanie, nie je im ponúknuté mimosúdne riešenie sporov a ARS, a nedostali taký komfort, aký im vedľa zabezpečiť len spotrebiteľské organizácie. Je už odozva od spotrebiteľov, že im nebolo poskytnuté také kvalifikované poradenstvo, aké dostali od spotrebiteľských organizácií, najmä čo sa týka zastupovania v spotrebiteľských sporoch. Má sa to chápať tak, že má ísť o úplnú likvidáciu spotrebiteľských organizácií ?

Spotrebiteľská politika a s ňou súvisiaca ochrana spotrebiteľa sú súčasťou hospodárskej politiky štátu, a to z dôvodu, že táto politika môže výrazne zlepšiť fungovanie trhu. Európska komisia kladie veľký význam na kvalifikovanosť, efektívne a účinné pôsobenie spotrebiteľských združení v rámci členských štátov. Objem finančnej dotácie pre podporu činnosti spotrebiteľských organizácií v SR je nedostatočný a alarmujúci a dá sa povedať, že Slovenská republika je na poslednom mieste členských štátov EÚ.

V Portugalsku sa právo na ochranu spotrebiteľa ako osobitné základné právo priznáva čl. 60 ods. 1 ústavy, ktorá zároveň spotrebiteľským združeniam priznáva právo na štátnu podporu v rozsahu ustanovenom zákonom a právo na vypočutie v otázkach ochrany spotrebiteľov (čl. 60 ods. 3). Švajčiarska ústava sa v ústave zaväzuje robiť opatrenia na ochranu spotrebiteľa (čl. 31sexies ods. 1) a združeniam na ochranu spotrebiteľa priznáva práva v oblasti tvorby zákonov upravujúcich nekalú súťaž (čl. 31sexies ods. 2). Za účelom ochrany spotrebiteľa sa vytvára ústavný základ pre reguláciu cien (čl. 31sexies ods. 4). V Ústave Slovenskej republiky absentujú ustanovenia o ochrane spotrebiteľa.

Spotrebiteľským organizáciám na ochranu spotrebiteľa sa vládnym návrhom (451/2004 Z.z.) priznalo právo uplatniť na súde práva spotrebiteľa, ale táto činnosť nie je zahrnutá medzi činnosti, pre ktoré sa možno uchádzať o dotáciu zo štátneho rozpočtu.

Poskytovanie dotácií podľa zákona č. 451/2004 Z.z. nerešpektuje zásady hospodárenia so štátnym rozpočtom. Obvykle sa zo štátneho rozpočtu vyčlenia prostriedky určené pre odvetvie alebo na činnosť, a tie sa prerozdelia medzi uchádzačov. Zákon č. 451/2004 Z.z. zakladá povinnosť Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky prideliť dotácie oprávneným mimovládny organizáciám (prvá veta § 26 ods. 5) vo výške, ktorej dolná hranica je tiež určená zákonom („minimálne 50% primeraných nákladov na projekt" – posledná veta § 26 ods. 5). Každý žiadateľ zvlášť pripravuje svoj projekt a tým aj určuje náklady, ktoré naň bude mať. Súčet nákladov podľa všetkých žiadostí predurčuje celkové náklady, z ktorých podľa zákona aspoň polovica sa má zabezpečiť dotáciou zo štátneho rozpočtu.

Pri doslovnom uplatnení tejto právnej úpravy by organizácie na ochranu spotrebiteľa určili celkovú výšku prostriedkov dotácií, pričom by išlo o dotácie oveľa vyššie, než štát zamýšľa vyčleniť na ochranu spotrebiteľa, ba dokonca oveľa vyššie, než by v príslušnom kalendárnom roku na tento účel mohol vyčleniť. Ide nielen o atypické, ale aj neodôvodnené odňatie práva štátu rozhodnúť o tom, koľko zo štátneho rozpočtu vyčlení na ochranu spotrebiteľov. Návrh odstraňuje túto koncepciu riešením, pri ktorom primárne rozhodnutie o tom, koľko peňazí sa vyčlení zo štátneho rozpočtu na ochranu spotrebiteľa, urobí štát zastúpený Ministerstvom hospodárstva SR a ním určené prostriedky sa rozdelia medzi uchádzačov, ktorí majú právo uchádzať sa o dotáciu.

Už týmto zákonom sa odstránil aj nedostatok spočívajúci v nedodržaní systematiky úpravy zákona o ochrane spotrebiteľa a nedostatočné zosúladenie relevantných ustanovení týkajúcich sa právneho postavenia organizácií založených na ochranu spotrebiteľa, konkrétne tento predkladaný návrh zákona. Okrem toho sa odstránilo aj zanedbané budovanie väzieb medzi zákonom o ochrane spotrebiteľa a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, lebo právna ochrana spotrebiteľa sa v Slovenskej republike neobmedzuje iba na ochranu prostredníctvom zákona o ochrane spotrebiteľa.

Zákon č. 451/2004 Z.z. bol v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, nemal dopad na štátny rozpočet, nemal vplyv na životné prostredie, neovplyvnil zamestnanosť a nevyžiadal si zvýšenie počtu pracovníkov. DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI zákona č. 451/2004 Z.z. s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie: čl. 153 Zmluvy o založení ES; Smernice 98/27/ES z 19. mája 1998 a 1999/44/ES z 25. mája 1999; čl. 70 Európskej dohody o pridružení; Biela kniha časť 23; Kompatibilita s právom Európskej únie: ú p l n á .

Ochrana spotrebiteľov je činnosť, ktorá sa vykonáva vo verejnom záujme. Prispieva k ochrane poctivých podnikateľov, aj k ochrane spotrebiteľov náležiacich do širokých spoločenských vrstiev. Právnym štátom nie je štát, v ktorom sa zákony prijímajú, ale až štát, v ktorom sa zákony uplatňujú. Právna ochrana spotrebiteľa má v Slovenskej republike rezervy spočívajúce v nedostatočnom právnom základe pre vymoženie správania súladného s platnými právnymi normami. Za účelom nápravy tohto nedostatku sa spotrebiteľovi, ktorého poškodili na jeho právach, ako aj organizáciám zastupujúcim poškodených spotrebiteľov v prípade úspechu v konaní na súde priznalo právo na primerané finančné zadostučinenie voči tomu, kto podľa právoplatného rozhodnutia súdu porušil zákon o ochrane spotrebiteľa, prípadne ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy ustanovujúce opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Zákonom č. 451/2004 Z.z. sa určili právne dôvody umožňujúce organizáciám uchádzať sa o dotáciu na činnosti uvedené v zákone. Zákonom sa spotrebiteľským organizáciám priznalo právo uplatniť práva spotrebiteľov na súde.

Obdobný postoj vyplynul aj s odporúčaní pre implementáciu kolektívnej ochrany spotrebiteľov prostredníctvom mimovládneho sektora z dielne MV SR, Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

- ✓ potreba alokovania časti finančných zdrojov na administratívne kapacity organizácií (preplácanie miezd administratívy projektu je často minimálne alebo úplne vylúčené),
- ✓ odporúča sa zabezpečiť systematickú finančnú podporu aktivitám v oblastiach ľudských práv, ktoré štát nezabezpečuje alebo zabezpečuje len marginálne, a ktoré môžu byť prostredníctvom MVO vykonávané nezávisle,
- ✓ odporúča sa, aby aj dotačná schéma rezortu hospodárstva reflektovala podľa vzoru rezortu spravodlivosti rovnomernú geografickú prístupnosť služieb MVO v kolektívnej ochrane práv spotrebiteľa,
- ✓ rezort hospodárstva by z dlhodobého hľadiska mal pri rešpektovaní špecifickosti postavenia MVO v oblasti kolektívnej ochrany práv spotrebiteľov analyzovať možnosť priblížiť sa čo najviac k akreditačnej, dotačnej a právno-politickej schéme rezortu spravodlivosti,
- ✓ odporúča sa vytvoriť hodnotiacu komisiu z členov, ktorí sa venujú ochrane spotrebiteľa a najmä, ktorí sú spôsobilí vhodne posúdiť schopnosť subjektu kvalitne hájiť kolektívne práva spotrebiteľov,
- ✓ odporúča sa, aby rezort hospodárstva zväzil navýšenie rozsahu dotácie. Nepriama návratnosť dotácie sa prejaví neskôr tým, že okrem kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa sa prejaví efekt ochrany férovej trhovej súťaže aj voči iným účastníkom trhu. Dôjde k vylúčeniu tzv. čiernych oviec z trhu, čím sa zvýši dôvera spotrebiteľa v trh,
- ✓ odporúča sa, aby rezort hospodárstva z dlhodobého hľadiska zvažoval určovanie viacerých tém pre dotácie. Jedna téma dotácie by byť všeobecná a označená napríklad ako doposiaľ: poskytovanie poradenstva spotrebiteľom a mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov. Avšak druhý balík dotácie by mal byť určený resp. blokový na novodobé fenomény a spôsoby porušovania spotrebiteľských práv. Jednalo by sa o formu porušovania, ktorú nebolo možné predvídať v čase prípravy dotačných podmienok,
- ✓ skvalitnenie verejnej politiky v implementácii kolektívnej ochrany spotrebiteľov nie je devalváciou princípov a zásad občianskeho práva. Práve naopak, skvalitniť verejnú politiku v implementácii kolektívnej ochrany spotrebiteľov znamená zlepšenie podmienok trhového hospodárstva v demokratickom právnom štáte,
- ✓ Ministerstvo hospodárstva by malo aktívnejšie plniť svoju funkciu, ktorá mu vyplýva priamo zo zákona a to, že ministerstvo podporuje združenie, ak je pri výkone činností zamerané na monitorovanie všeobecných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách,

- ✓ MVO by mali byť osobitne podporené v oblasti monitorovania všeobecných zmluvných podmienok najmä využitím prístupu slovenského zákonodarcu, ktorý vyjadril v § 53a Občianskeho zákonníka,
- ✓ dotačná politika ministerstva a podpora MVO by mala byť zameraná nie na relatívne neškodné prípady zneužitia zmluvnej autonómie. Mala by byť smerovaná na to, aby MVO dokázali plniť ochranné funkcie, kde veľké množstvo spotrebiteľov je postihnuté vo fatálnych záležitostiach t.j. kde napríklad banka alebo ekonomicky a právnický silné subjekty zneužijú nadvládu v zmluvných vzťahoch,
- ✓ v presadzovaní skvalitnenia verejnej politiky v implementácii kolektívnej ochrany spotrebiteľov je potrebné argumentovať pozitívnym vplyvom na trh. Je potrebné prízvukovať, že investícia na dotácii a podpory MVO sa niekoľkonásobne vráti štátu vo výbere daní. Štát musí mať záujem na férových podmienkach v trhovej súťaži.

*****

- Navrhujeme, aby § 46 bol doplnený o „písm. d) iné orgány v oblasti ochrany spotrebiteľa“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Spotrebiteľská politika je obsiahnutá vo všetkých oblastiach a preto by bolo vhodné, aby sa na ochrane spotrebiteľa podieľali aj všetky orgány SR, nielen MH SR a MF SR.

*****

- Navrhujeme, aby v § 47 bolo doplnené:

- **„v písm. d) bod 5 v znení „podpore spotrebiteľských organizácií zameraných na ochranu spotrebiteľa podľa bodu 2, 3, 4“**

Odôvodnenie: Európska komisia požaduje informácie o spotrebiteľských organizáciách. Keďže Slovenská republika nepodporuje a neposkytuje dotácie spotrebiteľským organizáciám, jednotlivé spotrebiteľské organizácie v dôsledku svojho minimálneho finančného rozpočtu už nemôžu rozširovať svoju činnosť aj o ďalšie činnosti, preto je nevyhnutné informovať Európsku komisiu, akú podporu a dotačnú schému poskytla Slovenská republika jednotlivým organizáciám v príslušnom kalendárnom roku.

Tu opätovne vyznieva stanovisko poradnej skupiny MH SR vo vzťahu k žalobám v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov, kde je tvrdené, že **dotácie zaťažujú štátny rozpočet.**

Keďže Európska komisia požaduje informácie o subjektoch alternatívneho riešenia sporov, spotrebiteľských organizáciách oprávnených na podanie žaloby vo veciach ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov a osobách oprávnených zasielať vonkajšie výstrahy, musí byť potom aj informovaná, aké prostriedky a podporu tieto organizácie od Slovenskej republiky dostávajú a ako týmto organizáciám Slovenská republika umožňuje plniť stanovené ciele pri ochrane spotrebiteľa Európskou komisiou.

- **v písm. e) „a spotrebiteľské organizácie“**

Odôvodnenie: Ministerstvo hospodárstva vo veciach ochrany spotrebiteľa podľa písm. e) riadi, metodicky usmerňuje a kontroluje Slovenskú obchodnú inšpekciu. Keďže predkladateľ vylúčil spotrebiteľské organizácie aj v tomto ustanovení, a Ministerstvo hospodárstva je povinné podporovať spotrebiteľské organizácie, a má ich aj metodicky usmerňovať, je celkom na mieste zahrnúť do písm. e) aj spotrebiteľské organizácie.

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

- písm. h) - *poskytuje pomoc spotrebiteľom podľa čl. 8 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES*

PRÁVNE ZÁVÄZNÉ AKTY EURÓPSKEJ ÚNIE V OBLASTI OCHRANY SPOTREBITEĽA ALEBO KTORÉ SÚVISIA S OCHRANOU SPOTREBITEĽA

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES (Ú. v. EÚ L 60I, 2.3.2018).

K vyššie zmienenej obave zo zániku možnosti uplatnenia práva proti diskriminácii z titulu miestnej a geografickej príslušnosti prispieva i zrušovacie ustanovenie nového návrhu zákona:

§ 78 - Zrušovacie ustanovenie

4. zákon č. 299/2019 Z. z. o dohľade a pomoci pri riešení neodôvodnenej geografickej diskriminácie zákazníka na vnútornom trhu a o zmene zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Poznámky pod čiarou k odkazom 1 a 1a znejú:

„1) § 2 písm. e) zákona č. .../2022 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1a) Napríklad nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES (Ú. v. EÚ L 60I, 2.3.2018), zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov, zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 314/2012 Z. z. o pravidelnej kontrole vykurovacích systémov a klimatizačných systémov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v

znení neskorších predpisov a zákon č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

https://ec.europa.eu/info/policies/consumers_sk

Spotrebitelia

Pritom EÚ prijíma právne predpisy na ochranu bezpečnosti a práv spotrebiteľov aj v rýchlo sa rozvíjajúcich oblastiach, ako napr. elektronické obchodovanie, dodávky energie a finančné služby. Podporuje tiež európske spotrebiteľské centrá, ktoré ponúkajú pomoc pri cezhraničných sporoch.

Z uvedeného dôvodu považujeme nový návrh zákona z pohľadu zabezpečenia pred diskrimináciou v spotrebiteľskej oblasti za nepostačujúci a navrhujeme minim. špecifikáciu v obsahu a rozsahu ako v dávnejšie platnom § 6 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. S touto požiadavkou zapracovania do zákona nás oslovili aplikátori rozvoja zelených energií v bytových domoch a spoločnostiach.

▪ Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

*****

- Navrhujeme, aby § 49 bol doplnený o nový ods. 8 v tomto znení:

- „Orgány dohľadu pri výkone dohľadu a spotrebiteľské organizácie si môžu navzájom poskytovať súčinnosť.“

- Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

Odôvodnenie: Súčinnosť medzi orgánmi a spotrebiteľskými organizáciami je výhodou, ktorá môže priniesť lepšie výsledky pri presadzovaní záujmov spotrebiteľov.

*****

- Navrhujeme, aby v § 612 ods. 1 bolo doplnené slovo:

➤ „ak je predmetom kúpy akákoľvek hnutelná „a nehnuteľná“ vec“

- Navrhujeme v § 613 vypustiť „ods. 6“

- Navrhujeme v § 648 doplniť

➤ „akákoľvek hnutelná „a nehnuteľná“ vec,“

▪ Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

*****

Čl. II (Občiansky zákonník)

- Navrhujeme v § 54a Občianskeho zákonníka (OZ) vypustiť toto znenie:

➤ „ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté“.

▪ **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Ak § 54a OZ ustanovuje, že premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť, pričom zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel, potom nie je dôvod na to, aby § 151j ods. 2 nebol premlčaním dotknutý.

Totíž ak je pohľadávka premlčaná a obchodník ju nemôže vymáhať, a premlčaním pohľadávky sa premlčuje zároveň aj záložné právo, nie je dôvod, aby znenie: „ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté" bolo obsiahnuté v § 54a Občianskeho zákonníka.

Vo vzťahu k premlčanej pohľadávke a k premlčanému záložnému právu existuje rozsiahla judikatúra. Napr. aj Ústavný súd SR vyslovil, že ak je pohľadávka premlčaná a premlčané je aj záložné právo, potom neexistuje žiaden dôvod, aby aj naďalej bola ťarcha v podobe záložného práva v katastri nehnuteľností.

*****

- Navrhujeme v § 151b Občianskeho zákonníka doplniť toto znenie:
  - ***„V spotrebiteľskej zmluve sa určí najvyššia hodnota zabezpečenej pohľadávky zo spotrebiteľského úveru a hypotekárneho úveru, vrátane celkových nákladov“.***
- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: V záložných zmluvách obchodníci formulujú: „zabezpečuje pohľadávku vo výške XXXX (teda istinu - výšku poskytnutého úveru). Záložným právom sa zároveň zabezpečujú úroky, úroky z omeškania, rôzne poplatky, zmluvné pokuty, pohľadávky, ktoré vzniknú v budúcnosti, po odstúpení od zmluvy, atď....

V podstate zákonodarca participuje s obchodníkmi na úžere. Zo záložnej zmluvy je na prvý pohľad zrejmé, že záložným právom je zabezbečená výška úveru podľa úverovej zmluvy. Avšak, v 99,00 % obchodníci nevyplatia spotrebiteľom dojednanú výšku úveru podľa zmluvy, ale vyplatia im finančné prostriedky znížené o rôzne poplatky, napr. poplatok za poskytnutie alebo spracovanie úveru. Obchodníci poplatky účtujú napriek tomu, že im to bolo súdnymi autoritami zakázané. To znamená, že už uvádzanie skutočnej poskytnutej istiny nie je v súlade so zákonom a je vadná buď záložná a úverová zmluva, alebo je vadné zákonné ustanovenie.

Druhá závažná vec je, že zákonodarca povoľuje záložnou zmluvou obchodníkom vymôcť a bezdôvodne sa obohatiť pohľadávkami, ktoré nie sú v záložných zmluvách jasne a určito špecifikované. Jednoducho povediac, že obchodníci najmä v dobrovoľných dražbách, si uvedú pravosť a výšku pohľadávky v podstate podľa vlastného uváženia. To znamená, naučujú si úroky, poplatky, pokuty a ďalšie vymyslené náklady podľa toho, ako sa im to hodí a tak, aby dosiahli čo najvyšší zisk.

V podstate záložnými zmluvami, teda záložnými právami a dobrovoľnými dražbami, zákonodarca povoľuje civilno-právnu úžeru, hraničiacu s úžerou v trestnej rovine. K tomuto, dá sa povedať až podvodu, tým pádom prispievajú aj súdy, lebo súdy rozhodujú len „v medziach zákona“

Obchodník už pri uzatváraní zmluvy pozná celkové náklady spojené s poskytnutým úverom. Preto je nevyhnutné, aby v záložnej zmluve bola stanovená, určená najvyššia hodnota zabezpečenej pohľadávky, a to vrátane celého príslušenstva, t.j. presne špecifikované úroky, úroky z omeškania a rôzne poplatky, vrátane poplatkov za poistenie. To znamená celkové náklady spojené s úverom. Prípadné iné náklady, napr. pokuty, upomienky a pod.. zákonodarca umožňuje obchodníkovi, aby si tieto náklady uplatnil aj iným spôsobom, napr. na súde alebo mimosúdny urovnaním.

*****

- Navrhujeme v § 151c ods. 2 Občianskeho zákonníka doplniť toto znenie:
  - „to neplatí pre spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 a násl. OZ a zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa“.
- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Nie je predsa možné zabezpečiť budúce pohľadávky zo spotrebiteľských zmlúv, keď nie sú ešte známe zmluvné podmienky spotrebiteľských zmlúv.

*****

- Navrhujeme v § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka doplniť toto znenie:
  - „to neplatí, ak ide o pohľadávku zo spotrebiteľskej zmluvy. Ustanovenia § 54a a § 102 ods. 2 nie sú dotknuté.“
- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: V podstae tie isté pripomienky ako je uvedené vyššie pri § 54a OZ.

*****

- Navrhujeme v § 151mb ods. 1 Občianskeho zákonníka doplniť Druhú vetu tohto znenia:
  - „Dlžné úroky a ostatné príslušenstvo pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy musia byť jasne a zrozumiteľne určené v záložnej zmluve, ktorá tvorí súčasť spotrebiteľskej zmluvy.“
- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: K príslušenstvu je odôvodnenie uvedené vyššie pri § 151b Občianskeho zákonníka.

*****

- Navrhujeme v § 151md Občianskeho zákonníka doplniť za písm. i):
  - písm. j) „premlčaním zabezpečenej pohľadávky zo spotrebiteľskej zmluvy,“
  - písm. k) „premlčaním záložného práva zo spotrebiteľskej záložnej zmluvy“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

Odôvodnenie: Tak ako to bolo odôvodnené vyššie, premlčanú pohľadávku nie je možné vymáhať. Premlčaním pohľadávky sa premlčalo aj záložné právo. Ak teda nie je možné premlčanú pohľadávku vymáhať, potom neexistuje dôvod, aby ťarcha v podobe naturálneho záložného práva viazla na liste vlastníctva.

*****

Príloha č. 2

k zákonu č. .../2022 Z. z.

OBCHODNÉ PRAKTIKY, KTORÉ SA ZA KAŽDÝCH OKOLNOSTÍ POVAŽUJÚ ZA NEKALÉ

- Navrhujeme v časti: „Agresívne obchodné praktiky“ ods. 2 a ods. 3 vypustiť toto znenie:
  - „okrem prípadov a v rozsahu odôvodnenom na účely vymáhania zmluvného záväzku.“

- Túto pripomienku považujeme za zásadnú.

*****

- Navrhujeme do návrhu zákona doplniť toto znenie:

„Kódex správania“

„Kontrolu použitia nekalej obchodnej praktiky môže uskutočniť aj tvorca kódexu správania alebo osoby alebo spotrebiteľské organizácie prostredníctvom tvorca kódexu správania. Takúto činnosť možno vykonať nezávisle od súdnych konaní alebo správnych konaní.“

- **Túto pripomienku považujeme za zásadnú.**

*****

Všetky pripomienky majú charakter **zásadnej pripomienky**. V prípade, že Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky nevyhoví hromadnej pripomienke, žiadame uskutočnenie **rozporového konania**, na ktoré budú písomne pozvaní nižšie uvedení zástupcovia verejnosti.

ÚNIA SPOTREBITEĽOV SLOVENSKA, e-mail: unia.uss@gmail.com

Janka Kráľa 200/12, 082 71 Lipany

- zástupcovia valného zhromaždenia - 510 riadnych členov:

JUDr. Ján Michňák, e-mail: janmichnak.mediator@gmail.com

Janka Kráľa 200/12, 082 71 Lipany

Mgr. Jaroslav Micenko, e-mail: jaroslavmicenko@gmail.com

Vrbická 1894/10, 031 01 Liptovský Mikuláš

Eva Stupavská, e-mail: zdruzenie.aves@centrum.sk

Jána Poničana 9, 841 07 Bratislava

Ing. Igor Kupčok, e-mail: jamig@jamig.eu

Štúrova 19, 977 01 Brezno

Terézia Slančíková, e-mail: terezia.slancikova@centrum.sk

Dubové 22, 962 61 Dobrá Niva, prechodne: Hlavná 432/5, 018 64 Košeca

Katarína Michňáková, e-mail: janmichnak.mediator@gmail.com

Janka Kráľa 200/12, 082 71 Lipany

Júlia Skladaná, e-mail: janmichnak.mediator@gmail.com

Nám. sv. Martina 47, Lipany 082 71

Mgr. Jarmila Fillová, e-mail: jarmilafillova@gmail.com

Jaskový rad 1951/93, 831 01 Bratislava

MVDr. Nadežda Hulínková, e-mail: nahu@azet.sk

Poľná 952, 930 41 Kvetoslavov

Nadežda Horváthová, e-mail: nadezda.horvathova@gmail.com

Stavbárska 38, 821 07 Bratislava

Matej Farkas, e-mail: matejfarkas.mf@gmail.com

Mlynský Sek 261, 941 02 Lipová

Ingrid Ďugová, e-mail: ing.dugova@gmail.com

013 32 Dlhé Pole č. 191

Marek Polák, e-mail: mppolakmarek@gmail.com

941 31 Branovo č. 11

OZ Právna pomoc poškodeným, IČO: 50 951 947

Janka Kráľa 200/12, 082 71 Lipany

JUDr. Ján Michňák, e-mail: janmichnak.mediator@gmail.com

Poradenské a právne centrum ochrany spotrebiteľa, IČO: 52 317 226

Vrbická 1894/10, 031 01 Liptovský Mikuláš

Mgr. Jaroslav Micenko, e-mail: jaroslavmicenko@gmail.com

Združenie na ochranu práv občana – AVES, IČO: 50 252 151

Jána Poničana 611/9, 841 07 Bratislava

Eva Stupavská, e-mail: zdruzenie.aves@centrum.sk

OZ Nové Horehronie, IČO: 42 194 342

Štúrova 896/19, 977 01 Brezno

Ing. Igor Kupčok, e-mail: jamig@jamig.eu

ZASTAVME ÚŽERU - Občianske združenie na právnu ochranu občana a finančného spotrebiteľa,

IČO: 51 255 022

Pod hájom 1367/169, 018 41 Dubnica nad Váhom

Terézia Slančíková, e-mail: terezia.slancikova@centrum.sk

OMBUDSPOT, Združenie na ochranu práv spotrebiteľov, IČO: 37 872 117

Šrobárova 2676/30, 058 01 Poprad

Mgr. Helena Mezenská, e-mail: helena.mezenska@ombudspot.sk

Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska, IČO: 31 796 001

Popradská 659/6, 064 01 Stará Ľubovňa

Mgr. Božena Stašenková, PhD., e-mail: bstasenkova@gmail.com

Združenie občianskej sebaobrany, IČO: 30 846 471

Mraziarenská 3, 821 08 Bratislava

PhDr. Jana Miklovičová, e-mail: sebaobrana@hotmail.com